הלוקח עובר פרתו פרק שני בכורות יז.

מסורת הש"ס

ג) [לעיל ה: וש"נ], ב) תוספ' [קל:. ג) [תוספ' שם], ד) [פרוכין פג. וש"נ], ה) [לעיל יב. וש"נ], ו) [במד' ופסחים יובי], ז) [לעיל ט:], ח) [לעיל ט"ק, ולעיל ט"ק], ט) ל"ל טלה ולבי ולגדות כ"ק, י) ל"ל טלה ולבי ולגדות. כ) שהו פיתי ל"ק, ל) כ"ה מיתם ובני ל"ק וכמ"ל, מ) כת עז ל"ק, נ) ל"ל לגד, ס) ותמו גופה ל"ק, ע) ספי דפרק ל"ק.

הגהות הב"ח

(ג) גבי ת"ח המקבל לתן כרגל תן העומד טיכנים תן ולבות וכו' פימם תן ולדותיהן פטורין פיכח דתמרי: (ב) שם דנחת לדרי פימם לא: (ג) רש"י ד"ה סייט דקתמר וכו' דמם הוה מני אפילו ולבי ולדי ולגדות פטורין ד"ה הני הוא דפטור רשב"ג טפי: (ד) ד"ה פימם: תן ולדותיהן תן ובו' ולא פימם תן ולדותיהן: (ו) ד"ה מיפסק וכו' ביום אחד ר' מאיר מחייב והילכך אם שוחטה ואת אביה חייב: (ז) ד"ה ואי מיפסק וכו' ולא בחיב או בז: (ח) ד"ה והמני שנפלה וכו' ואימא למיתם מיפסק מיפה תלין כשהוה ליתיב דבתן נמי ירעה עד שיסתאב כלומר כשהוא ראוי לאכילה כשהוא ראוי לשחיטה:

מוסף רש"י

אך בכור שור עד שיהא כו'. דמדמלי למיתמר לך שור כשב ועז, דמה פניית בכור קדושתיה, דכתיב בעל מיום כל פטר רחם ובו' ועקרו כטלטול בכור, שמע מינה עד שיהא הכהוך כלומר ולא יהא דומה לאחר (לעיל ה:). כבשים שנאמרן קשה. כגון שהיו מפוזרים משלח כבשים (תוספ' קמ:). ומגז כבשי יתחמם. לא מיקרי גז אלא כר מיומם (שם). פרט לבלאים. מן הפז ומן הסכם (נדה מא.) כן רחל ותיש שפפיל לקרקע, ומיניהם לתו דרים ליה (תוספ' ה"ה). שניהם לכהן. דאפשר לצמצם שפניהן יפתו כאחד ויפיחן בכורות (לעיל ה:). ורחל"א אי אפשר לצמצם. ונלפת שניהם כאחת, אלא אחד יפת ואחר יפתח, ופוטר את הכהם וכבני יבשה מולין, ומפום דלא ידיע כי מוייהיו הוי מרוייהו ספק בכורות ונוטל אחד לכהן וכבני יבשה עד שיקבלם ויאכל כמומו לגבול הכיה (ביצה יט:).

רבינו גרשום

דורות פוטר ושלישי מחייב אמטו הכי נקט רשב"ג נמי לשון רוב דורות: אלא לרב הונא דאמר. דלא פטר תנא קמא אלא אחד דור ושני לאלתר חייב למה ליה למימר עד עשרה לימא שני נמי פטרי: אהעמיד ולדות קאי. דנחית לדרי ושני דורות פוטר הילכך אמר הוא עד עשרה דורות נמי פטרי: היובא דרב הונא. דהכא משמע כדרב יהודה: אימא הן ולדות פטורות. כלומר הן ולדות ראשונות ולא יותר: וחלל שילדה מן עז פטורה דנדמה הוא: עד שיהא שור ובכורו שור כשב

לגדמה: כבשים שנאמרן קשה כגון רחל (כתובא) שצימרה דומה לצמר עז שהוא קשה וכל שכן עז בת רחל שפטור דלאו בר תימום הוא: ניחזי אנן במאי הילכתא מהייב ר' מאיר: ואביו חייס. ושחטו עם אביו ביום אחד: ר' מאיר מחייב דחיישב לזרע האב דשחיט אבי אותו ואת בנו אע"ג דאין בנו בכרך אחריו והואיל ודומה לאביו: דרבנן. פטרי דשחט אמו שדי ליה ולא דמי לאמו: אי הכי. דבהכי פליגי בורשעין לזרע האב לפילגו נמי בעלמא (נפיק) בפרק אותו ואת בנו היכא דפליגי חנניא ורבנן בהא מילתא: ואביאית אימא. לעולם לכבורה ובריחל כת עז ואותה עז בת רחל. ר' מאיר מחייב שבר אע"ג דרחל בת עז נדמה היא כיון דזיקונה רחל הוא חזרו שיות למקומן ובטל האמצעי וחשיב כמו הוא כבש ובכורו כבש וחייב בבכורה. ורבנן שברי כיון דהוי נדמה לא אמרינן חזרו שיות למקומן: כגון שיש בו מקצת סימנין. דומה לאמו ר' מאיר מחייב כשהם מתגיינין וחכמים פוטרין דשור ר' שמעון היא דבעי ראשו ורובו: שעיר בן שעירה לעולם וכשהיב אחד כלומר אחד מהאי ואחד מהאי ספא והא אשכחן דמי בשאון דעשתות אלא מדקאמר מה משאן שלא נשתנה ש"מ דדלוי לא הוי שני:

ס"א אי הכי נדמה דמעיים וחמנא דכתיב שור או כשב פרט לבלאים או עז פרט לנדמה למה לי צריכא דאי כתב או עז פרט לנדמה ה"א ה"מ היכא דנדמה הוא דפסול אבל מיוחר פשוחת ימי בראשית לא קמ"ל אחר ואי כתב וחמנא אחר הוי"א ה"מ אחוהות אבל בנדר נעבדה לא פסל נדמה כתב או עז פרט לנדמה: ד) אי"ב בר יצחק הכל מודים שאין צמרי משמא בנגעים וכו' מהאי דרשה מפקע ב"ח דבגד צבוע אינו משמא בנגעים דמה פשחן שאין צבוע דסמא פשחן לבן אף צמר וכו' וא"ת אמאי לא דרשו הכי גבי כלאים כראמרינן אין בצמרו משום כלאים ר"ל דאך צמר ושעחים דנגעים יחירה הוא ולכך דרשינן מגיה שלא נשתנה אלא הך דכלאים לאו יחירה הילכך לא נאמר הך דרשא מה פשחן שלא נשתנה וכו' דסמחבר שפ לפעט כלאים וכו'. חוס' חיצויחיה: ה) אין חילוק בין ראשו ורובו והיכא חייב קרא הייט היכא דשחט האם בעלמא כי היכי וכו': ו) היכא דנדמה והוא גופיה אינו דומה לאמו ואיט סמרים דגרסי' בהו ר"ש: ז) אלא מעחה וכו' חשבת לה שני בפשחן נמי מצי למהר שני ע"י הדלאה ומפרכי' כל הני שמעחחא דרב אחא ורב ספא והא אשכחן דמי בפשחן דנשחנה אלא מדקאמר מה משחן שלא נשתנה יחר מחברו: והשני. שביד ישראל ספק בכור הוי ירעה עד שיסחאב כלומר שאין

היינו דקאמר רשב"ג. את לאמרת שמי דומות למטה מלמן כרגל ואו לא ואחת למינה לפילו עד עשרה דומות נמי פטורין. והוא הדין טפי מעשרה אלא כי האי מגילא נקט בכמה דוכתי וקרא נמי נקיט להו בכמיב (דכרים כג) גם דור עשירי והן לעולם. מלטרין[ס] למיתני הכי האם הוי אפילו (ג) **ולדי ולדות פטורין** הוה לאמינה הני הוא דפטור רבן גמליאל טפי מהני לא כי היכי דשמעינן ליה לחנא קמא דפטור ולדי ולדות אע"ג דלא מהמומיתו של עובד כוכבים ממש נולדו ומחייב כולדי [ולדי] ולדות לחא ולבן לכהן הכי נמי לרשב"ג אע"ג דפטור (ד) **כולד ולדי כחד דלא טפי** מחייב: **אלא לרב הונא דאמר לא נחא קמא** לימיפטר דכי דלא פטור אלא ולדות של לחן בהול הוחיל וילחו מהמומיתו ממש של עובד כוכבים למה ליה לרשב"ג למימר עד עשרה דוכתי לימא אפילו ולדי ולדות פטורין דשמעינן מינה כי היכי דפטור ולדי ולדות אע"ג דלא מהמומיתו של עובד כוכבים ממש יפתו הוא הדין נמי עד עשרה דוכתי: **אפעמיד קאי.** שהעמיד ולדות אחת אמומיתן קאי לימא קמא לימיפטר דכי: **אימא הן** (ד) **וולדות.** דשמעת מכי דכי הן הולדות וולדות אחרים: **אימא הן וולדות.** כלומר הן הולדות עצמן ולא אימא (ה) וולדות: **מנו ככבי יסחמס.** אלמא כת מיומם קרי גז דלא כת מיומם לא קרי גז והן עז בת רחל כמאה קשה לצמר עזים קשה הוא: **חוששין לזרע האב.** אם שוחט האב (ו) והילכך רבי מאיר מחייב אם שחטו(ז) וכמו חייב הואיל וזה דומה לו: **אין חוששין.** (ח) בעז בת עז(ט) ושחט אומה ואת אביה חייב אחד: **כי היכי דפליגי חנניא ורבנן.** בשחיטת מולין בפרק אותו ואת בנו (דף עח:): **דתנניא** מחייב ר' מאיר וחכמים פוטרין: **כרחל בת רחל(י).** וגבי עז בת רחל עז בת עז בת רחל מיירי: **ואע"פ כרחל בת עז בת רחל.** ומלא קאמר כרחל בת עז ואומה עז היחה בת רחל: **ר"מ מחייב.** ליתני להכן דחזרה שיות למקומן ולא נדמה הך רחל ממש להא נקטה לא קדמה בכבורה אלא מן רחל קאמר: **מודה ר"מ.** אע"ג דלעניו בכורה סבר חזרה שיות למקומה הכא בעניו שיהא ממשפחת עזים משפת ימי בראשית: **ר"מ דלא נחיש לדרי.** לומר לחיט נדמה (ט)לעז אם אמו אלא לאחר (י)גופיה הוי נדמה לחיט דומה לאמו אלא לאחר אבל היכא דנחת לדרי לגבי אמו לא הוי נדמה דמי כחב ולא כחב (ו) עז מיפסק: **ולא מיפסק.** לחי כחב אחר ולא כחב (ו) עז בת עז בת רחל מיירי: **ואע"פ כרחל בת עז בת רחל.** ומלא קאמר כרחל בת עז ואומה עז היחה בת רחל: **ר"מ מחייב.** ליתני להכן דחזרה שיות למקומן ולא נדמה עז היחה בת רחל: **מה זכה שלא נשחנה.** להא נדמה פסול לקרבן: **שלא נשחנה.** מלמה שלא נשחנה אחר רבי אחא בר יעקב הכל מודים (ה)דאין לוקין על צמרו משום כלאים שנאמר **לא תלבש** שעטנז (ו)מה פשחן שלא נשחנה אף צמר שלא נשחנה אמר רב פפא הכל מודים (ה)שצמרו פסול לחכלת שנאמר **לא תלבש שעטנז גדילים תעשה לך** מה פשחן שלא נשחנה אף צמר שלא נשחנה (ז) אמר רב נחמן בר יצחק הכל מודים (ו) שאין צמרו מטמא בנגעים שנאמר **(ח)בבגד צמר או בבגד פשחים** מה פשחים שלא נשחנה אף צמר שלא נשחנה אמר רב אשי אף אנו נאמר (ו)הדלה הגפן על גבי חאינה יינו פסול לנסכים מ"ט (ז) **זבח** ונסכים מה זבח שלא נשחנה אף נסכים שלא נשחנו מחקיף לה רבינא הדלה פשחן על גבי היגא ה"נ דלישחני א"כ לא מצית אמרת מה פשחן שלא נשחנה דהא פשחן נמי משחני א"ל זה נשחנה ריחו וזה לא נשחנה ריחו: **מחני'** רחל שלא ביכרה וילדה שני זכרים ויצאו שני ראשיהן באחת (י)רבי יוסי הגלילי אומר שניהן לכהן שנאמר (ח)**הזכרים** לה' וחכ"א אי אפשר לצמצם (ו)**אלא** אחד לו ואחד לכהן ר"ט אומר הכהן בורר לו את היפה ר"ע אומר משמנין ביניהן והשני ירעה עד שיסחאב וחייב

ולית ליה הא דתנא ר' ישמעאל[ע] כבשים שצמרן קשה כו'. לח הוה מלי למיפרך דנימעט עז בת רחל מקרא דממעטין (מולין קח:) שער עזים מלעמוד ולשכת הנעזין דכר הכתוב לגזירה ולמפוקי עולה של עזים דלילמא כיון דהוי ממין הלחוי לגזירה שהיא בת רחל מני נהכי: **ברחל** שילדה מן עז ואביו חייט. והא דנקט מין עז לרבותא דלע"ג דהועיל זרע לחא לגמות הולד למין עז כמותו אפילו הכי לא מייחי רבנן לגזרא לחא ומיהו (ט)דפריך ליפלגו במוחשין לגזרא לחא בעלמא לא מיחי לרבותא זו:

בשעיר של ראש חדש. קמ"ל נקט וה"ה שעירי רגלים דלכי נמי כחב נהו לחמד: זכר

תורה אור השלם

1. אַךְ בְּכוֹר שׁוֹר אוֹ בְּכוֹר כֶּשֶׂב אוֹ עֵז בְּכוֹר אֹתָם לֹא תִפְדֶּה קֹדֶשׁ הֵם אֶת דָּמָם תִּזְרֹק עַל הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת חֶלְבָּם תַּקְטִיר אִשֶּׁה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: במדבר יח יז
2. אִם לֹא בֵּרַכְתִּנִי חֻלָּצִיו וּמִגֵּז כִּבְשַׂי יִתְחַמֵּם:
איוב לא כ
3. וּשְׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת לַיהוָה עַל עֹלַת הַתָּמִיד יֵעָשֶׂה וְנִסְכּוֹ
במדבר כח טו
4. שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז כִּי יִוָּלֵד וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תִּהְיֶה אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה יֵרָצֶה לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַיהוָה: ויקרא כב כז
5. לֹא תַחֲלֹב שְׁעֻטְנֵז צֶמֶר וּפִשְׁתִּים יַחְדָּו: גדלים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אַרְבַּע כַּנְפוֹת כְּסוּתְךָ אֲשֶׁר תְּכַסֶּה בָּהּ: דברים כב יא יב
6. וּבְגֶבֶד כִּי יִהְיֶה בוֹ נֶגַע צָרָעַת בִּבְגֶד צֶמֶר אוֹ בְּבֶגֶד פִּשְׁתִּים: ויקרא יג מז
7. אֲלֶה מוֹעֲדֵי יְיָ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ לְהַקְרִיב אִשֶּׁה לַיהוָה עֹלָה וּמִנְחָה זֶבַח וּנְסָכִים דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ: ויקרא כג לז
8. וְהִשְׁבַּרְתָּ כָל פֶּשַׁר רָחֶם לַיהוָה וְכָל פֶּטֶר שֶׁגֶר בְּהֵמָה אֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ הַזְּכָרִים לַיהוָה: שמות יג יב

שיטה מקובצת

ס) אלא (אמר) רב הונא דאמר זכר ר"א בס"י אלא לרב הונא לימא אפי' ולדי ולדות פטור למה ליה למימר עד עשרה דרי אמר לך: ע) ת"ש דמקבל אאן כרגל בריל מן העובד כוכבים חיובתא דרב יהודה אמר לך רב יהודה אימא [הן ולדותיהן] (והולדות) פטורין ומתני' קא פריך לרב יהודה ורב יהודה מתרצה לטעמיה ואי"ת דת"ג במתני' בהדיא ברי' ופרכינן מניה לרב הונא ואימא אפי' ולדי ולדות לעפיה. גליון הי"ל הראי"ש ד"ל ת"ש דמקבל אאן כרגל הן ולדותיהן פטורין בריי"ת היא דבמתניתין לא קתני הן קשיא לרב יהודה דמשמע הן הולדות עצמן ומשני הן ולדות פטורין בתרי ורי"ן ומשני הן דמשמע הן הולדות ולדותיהן פטורין דולדי ולדי חשיבי כהן עצמן ולא"ת דפריך לרב הונא גרס הן ולדותיהן ע"כ: ף) והא מהכא נשקא דכי נ"א בקצת

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com